

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 13. julija 2017 - Leto XXVII, št. 28

stran 2

SLOVENEK SEM, ZELO POMENLJIV NASLOV SREČANJA

Poabski učitelji so bili na seminarju v Termah Čatež
stran 3

Družinski dan v Sakalovcih
stran 10

»Moli za nas, grejšnike ...«
stran 45

PRIDEJO DOMAU NA GLEDANJE

V Porabji, po naši vasnicaj vsi dobro vejmo, ka pomejni stavek (mondar) »Naši pridejo domau na gledanje«. Domau na gledanje ojdijo tisti, steri so gdasvejta odišli v tihinske rosage, najbole v Meriko (ZDA). Šli so zatok, ka se je doma težko živalo, šli so s trebūjom za krūjom...Dosta nji je odišlo eške pred prvo bojnov, največ v varaše Betlehem pa Chicago, dapa največ ji je odšlau 1956. leta, za časa revolucije. Etak pa v Porabji težko najdete držino, stera bi nej mejla žlato v Meriki.

Prva generacija, zdaj že starejši lidgé, eške itak tak držijo, ka oni domau pridejo, kakoli je od tistoga mau že minaulo 60 lejt, pa so vekši tau svojga žitka živali prejk velke vodé.

Dapa njini mlajši pa vnuki več samo na gledanje pridejo, če pridejo v Porabje. Za nji več naše vesnice ne pomenijo doma. Oni so doma že v tisti rosagaj, varašaj, kama so inda svejta odleteli njini stariške. Če sploj pridejo, če nji sploj briga, odkéc so bili njini stariške. Ništrne briga, kakšne korenine majo, ništrnim je vseeno...

Ranč tak vala tau za tiste Porabce, steri so svojčas odišli »ta dola na Vogrsko«. Prva generacija tō tak pravi, gda pride v Porabje, ka dém domau, gda se pa vračajo, pravijo, démo »ta nazaj«. Kakkoli je njini dom že tam, kama »ta nazaj« odijo. Zatok je čudna ta naša slovenska rejč! Eške bole čudna pa je naša porabska (slovenska) dūša...

Pomalek odidejo tiste generacije, stere v Porabje domau odijo, vse menje de tistih mladih tō, steri bar na gledanje pridejo.

Gnauksvejta je največ lidi prišlo domau na gledanje, gda je ves mejla svojo bučo (proščenje). Pred dvajstimi, trestimi lejtami si v cerkvi nej daubo mesta, kumik si stau, nej ka bi sejdo. Zadnja lejta eške v stolicaj najdeš prazna mesta...

Pa nej samo zatok, ka tisti, steri pridejo, pridejo samo na obed pa popodneva, liki zatok, ka je malo pride. Starejši se več ne podajo na takšno dugo paut, mladim pa tau več dosta ne pomejni.

Prejšnj konec kedna so prišli »domau v Slovenijo na gledanje« Slovenci s cejlaga svejta. V programi Dobrodošli doma so njim pokazali tisti tau Slovenije, steroga najmenje poznajo tisti, steri so odišli iz drugi krajin Slovenije. Prekmurje (nekdanešnja Slovenska krajina) je prav tisti tau rosaga, iz steroga je dosti-dosti lidi odišlo. Pitanje je, kelko nji je prišlo eške domau pa kelko samo na gledanje?

Marijana Sukič

Ljubljana: XVII. Vseslovensko srečanje

SLOVENEK SEM, ZELO POMENLJIV NASLOV SREČANJA

V veliki dvorani Državnega zbora so se zbrali slovenski rojaki z vseh celin na tradicionalnem XVII. Vseslovenskem srečanju s pomenljivim naslovom *Slovenec sem*. Za slavnostni začetek je slovensko himno, Prešernovo Zdravljico, zapela mezzosopranistka Nuška Drašček, ki je po uvodnem delu srečanja, v kulturnem programu, pela še tri pesmi, in sicer *Slovenec sem, Vōra bije in Tam, kjer teče bistra Zila*.

V pozdravnem nagovoru je predsednik Državnega zbora dr. Milan Brglez dejal, da »*zgodovina našega naroda ni bila lahka. Z ničemer nam ni bilo prizaneseno. Nenazadnje o tem priča tudi dejstvo, da smo, kljub svoji skorajda pregovorni maloštevilčnosti, razdrobljeni širom sveta kot le malokateri narod. Pa vendar smo nekako uspeli preživeti, kljubovati in se obdržati ter celo osnovati samostojno državo ... Zgolj v zadnjih 26. letih smo bili tako priča, vsaj po mojem mnenju, trem velikim prelomnicam, za katere je bil in ostaja ključen občutek pripadnosti in narodne zavesti. Take prelomnice so bile že omenjena osamosvojitve, pa vključitev v Evropsko unijo in zvezo NATO ter nedavna sodba Arbitražnega sodišča, s katero je, v točkah, ki so bile do sedaj nedorečene, zdaj določena tudi naša južna meja in meja na morju.*« Predsednik Državnega zbora je izpostavil tudi temo *Slovenec sem*: »*Gre za široko, večplastno, aktualno in vse prej kot enostavno temo. Najverjetneje sta namreč izkušnja in doživljanje nacionalne pripadnosti za nas, ki živimo v Sloveniji, popolnoma drugačni od vaših.*« Milan Brglez se je dotaknil

tudi vzrokov, zakaj so mnogi morali oditi že zdavnaj. Opozoril je tudi na odhajanje mladih v tujino, ko doma ni možnosti za zaposlitev. Tudi zato je zelo pomembno ohranjanje slovenske identitete, jezika in kulture v novem okolju, kar je zahtevna naloga. Govor je zaključil z vprašanjem: »*Ali smo, če smo, dovolj ponosni, da smo Slovenci?*« In ocenil, da so Slovenke in Slovenci zunaj meja lahko za zgled in navdih, »*kako rad bi moral imeti svojo domovino sleherni izmed nas.*«

O pomenu vezi med Slovenijo in Slovenci po svetu in v zamejstvu je govoril minister Gorazd Žmavc. Še posebej je poudaril pomen sodelovanja z mlado generacijo, ki ji je potrebno zagotavljati pomoč, kjer so vidni rezultati dela Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Predsednik komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Ivan Hršak je izrazil zadovoljstvo nad obiskom srečanja. »*Veseli me, da ste nosilni naslov srečanja nadgradili z vašimi zlahtnimi naslovi prispevkov, ki izražajo globoko navezanost na matično domovino; na Slovenijo, ki jo nosite s seboj, kot je zapisal v naslovu eden od prijavljenih udeležencev k razpravi.*«

Uvodne razprave vabljenih govorcev so imeli dr. Boris Pleskovič, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, dr. Janko Malle, vodja Slovenske prosvetne zveze v Celovcu, in Poljanka Dolhar, predsednica Slovenskega kluba Trst.

Dr. Boris Pleskovič je temo Slovenija: majhen ali velik košček sveta? razdelil na tri področja, in sicer, zakaj je Slovenija velika, zakaj je majhna in tretje, *Slovenec*

sem. Velika je, ker je postala samostojna in članica najpomembnejših svetovnih in evropskih organizacij in povezav. Majhna zato, ker je bilo preveč napak na finančnem področju, v bančništvu in gospodarstvu. Naslov *Slovenec sem* je ponazoril z odločitvijo 15-letnega sina, ki se kljub temu da večino živi v ZDA, želi pogovarjati v slovenskem jeziku.

Dr. Janko Malle je v razpravi dejal tudi, da se ne sprašuje, kako zaščititi svoje slovenstvo, ampak kako zgraditi pravo sožitje, ko bi eni in drugi, večinsko govoreči nemški sosed, Slovenci v Avstriji in Slovenija razumeli zaščito jezikovnih in kulturnih pravic Slovencev v Avstriji kot svojo skupno odgovornost in pravico. Natančnega odgovora pravi, da nima, je pa več možnosti.

Poljanka Dolhar je razpravo naslovila s pomenljivim naslovom *Slovenka sem - na dveh bregovih*. In kot novinarka namenila osrednjo pozornost medijem. Zgolj dva poudarka. Rekla je, da tisti, ki v Trstu spremlja italijanske in slovenske medije, ima občutek, da ne živi v istem mestu: »*In tako Slovenci in Italijani še vedno živimo vsak na svojem bregu. Dogodki, ki so za našo skupnost pomembni, največkrat ne najdejo prostora v italijanskih medijih, žal pa niti v osrednjeslovenskih. Zanje smo manjšinci zanimivi predvsem takrat, ko imamo problem.*«

V drugem, vsebinsko bogatem in pestrem delu srečanja, je v razpravi s prispevki nastopilo več kot dvajset udeležencev iz zamejstva in sveta. Ob koncu so se oblikovali sklepi, ki bodo posredovani ustreznim državnim organom in institucijam.

Tekst: Ernest Ružič

PORABSKI UČITELJI SO BILI NA SEMINARJU V TERMAH ČATEŽ

Letošnji Seminar slovenskega jezika in kulture za porabske učitelje, vzgojiteljce in kulturne delavce, v organizaciji Zavoda RS za šolstvo, OE Novo mesto, in pedagoške svetovalke, avtorice tega zapisa, je potekal zadnji teden v juniju, 5 dni, v idiličnem okolju največjega slovenskega zdravilišča, Term Čatež. Tradicionalni bilateralni seminarji se odvijajo na 2 leti – leta 2015 smo bili na uspešnem seminarju v Termah Radenci, skoraj doma. Letos smo si izbrali jugovzhodno Slovenijo, kraje, ki jih ne poznamo prav dobro, a smo jih zdaj imeli priložnost odkriti. Osnovni cilj takih druženj je, poleg spoznavanja krajev, ljudi in kulture, predvsem jezikovno-kulturno izobraževanje,

rabna. Popoldne smo preživeli z Edito Bah Berglez na sprehodu »po

odlične vodnice po muzejskih zbirkah. Dan je minil, sledil je le še

kulturnim programom poskrbi za družabnost, mnogo lepih misli

in utrjevanje prijateljstev. Letošnji kulturni večer so izvedli učenci Glasbene šole Brežice, za kar smo jim iskreno hvaležni. Z nami je bil tudi prav poseben in cenjen gost, naš dolgoletni prijatelj s slovenskega šolskega ministrstva, Roman Gruden, vabilu, da so ta večer z nami, pa so se odzvale izvajalke pedagoških de-

Vilko Urek, glasbeni pedagog z OŠ Bizeljsko, je za vse udeležence bila prava poslastica. Toliko odličnih idej v tako kratkem času, visoka profesionalnost in igriva sproščenost izvajalca – to zmorejo le pravi mojstri. Vilko Urek to nedvomno je, saj nam je dal res veliko.

Ostalo je samo še slovo ... Nasmejanih in zadovoljnih obrazov smo odhajali, upam, da bosta to zadovoljstvo in zanos udeležencev trajala še zelo dolgo, tudi v učilnicah in z učenci, saj je večina udeležencev ob koncu zapisala, da bo veliko tega, kar je dobila na seminarju, lahko uporabila tudi v razredih.

Vsak je s seboj odnesel svoje vtise, svoja občutja in spomine, meni pa se v mislih vedno znova obujajo

: Po kosilu smo se skupaj hladili ob mejni reki Kolpi

V učilnici OŠ Globoko, kjer so nam gostiteljice predstavili šolo

tudi druženje in komunikacija v slovenskem jeziku. Tokratnega seminarja se je udeležilo lepo število seminaristov, kar 23 nas je bilo. Prve tri dneve so za strokovni del poskrbele kolegice svetovalke Zavoda RS za šolstvo OE Novo mesto. Popoldne, po prihodu udeležencev, je bila na sporedu tema Bajke in povesti govori o univerzalni jezik – delavnico je izvedla dr. Špela Bregač. Seveda se je osredotočila na bajke in povesti, povezane z Gorjanci, hribovsko verigo na slovensko-hrvaški meji, ki je s svojo skrivnostnostjo in nedostopnostjo nekoč burila ljudsko domišljijo. Dopoldanski program drugega dne je bila z nami mag. Marta Novak. Preprost naslov delavnice Jaz, učitelj ... je bil še bolj skrivnosten od gorjanskih bajk in povesti, vsebina delavnice pa – po mnenju udeležencev – odlična in zelo upo-

četni poti« v vrtcu Globoko. Naš tretji dan je bil namenjen ekskurziji. Vodili sta jo mag. Andreja Čuk, predstojnica OE Novo mesto, in Špela Bregač. Čez Gorjance smo se podali v Belo krajino, najprej v krajinski park Lahinja. Sproščenost sprehoda v neokrnjeni naravi je malo motilo sonce, ki je prav ta dan neusmiljeno žgalo. Prijetno senco smo našli v zavetju idilične Klepčeve domačije, kjer nam je gospodar doživeto predstavil delujoč mlin, arheološko najdišče in cerkev. Pot nas je peljala do zelene reke Kolpe. V prijetnem gostišču ob vodi je že dišalo po kosilu ... Ko smo se okrepčali, smo nadaljevali pot do Novega mesta, dolenske prestolnice. Le za ogled bogatih arheoloških zbirk muzeja je bilo še časa, najbolj pa nas je navdušila razstava Jantar – dragulji Baltika. In uživali smo v pripovedovanju

povratek.

Četrty dan smo namenili prav posebnim delavnicam, predstavivam najnovejših učbenikov za začetni pouk slovenskega jezika za otroke in mladostnike, ki so jih pripravili na Centru za slovenščino kot 2./tuji jezik Filozofske fakultete v Ljubljani. Delavnice sta izvajali dr. Damjana Kern in dr. Mihaela Knez, s katerima smo se že velikokrat srečali, a nas vedno znova navdušita. Njune predavitve so bile izjemne, udeležencem pa sta prinesli nekaj izvodov najnovejših učbenikov, česar so se posebej

Gostiteljice, sodelavke OE Novo mesto, in gosta na slavnostni večerji (z leve): Edita Bah Berglez, Rozika Vodopivec (ravnateljica OŠ Globoko), Marta Novak, Špela Bregač, Andreja Čuk in Roman Gruden (sekretar slovenskega šolskega ministrstva)

Vodja in koordinatorka seminarja Valerija Perger ter gostiteljica Andreja Čuk v pozdravnih nagovorih udeležencev

razveselili. Verjamem, da jih bodo pri svojem delu tudi z veseljem uporabljali.

Tradicija naših seminarjev je, da je eden izmed večerov prav poseben. Svečana večerja z gosti in

lavnice, sodelavke OE Novo mesto. Hvala vsem za lep večer.

Le še en dan seminarja je ostal, dopoldan za glasbeno delavnico in popoldan za slovo in odhod. Glasbena delavnica, ki jo je izvajal

spomini na dve prijetni presenečenji teh dni; eno sem odkrila kmalu, na drugo pa me je opozoril nekdo po vrnitvi domov. Prvo, udeležence seminarja je najbolj navdušila glasbena delavnica izjemnega pedagoga Vilka Ureka. Res je bil enkrat! In šele zdaj sem izvedela, da je gospod Urek pred kratkim dobil laskavi naziv Najučitelj Slovenije! Upravičeno. Iskreno čestitamo! In še drugo, z nami je bil tudi študent, diplomant 2. bolonjske stopnje sombotelske visoke šole, Norbert Gerencsér, ki se je na študiju odlično naučil slovensko, čeprav nima slovenskih korenin. Še en lep dokaz, da se slovenščino da naučiti, če imamo željo, voljo in smo vztrajni.

*Tekst in fotografije:
Valerija Perger*

PREKMURJE

Granica z Rovaško

Arbitražna birovijska v Haagi je po več letaj odlaučila, kak naj bi išla granica med Rovaško in Slovenijo. Tau se je zgaudio zatau, ka sta se rosaga po osamosvojitvi, 1991. leta, samiva nikak nej mogla zgučati o tom. Tam, gé granica dé po zemlej, in tak je tudi v Prekmurji in Prlekiji, so se birouvi odlaučili, ka do se držali katastrske mape, nej pa toka reke Müre. Je pa tak, ka si je ta »naša« reka že dosta lejt nazaj nauvo paut napravila, prauti Rovaški, kataster pa je osto tam, gé je Mūra nekdasvejta tekla. In na tom rovaškom katastri je v vesnici Hotiza zraslo nekaj ramov, v steri živejo štiri slovenske držine. V tom tali vesnice, stero se zové Mirišče, so spoj z zanimanjom čakali na odločitev arbitražnih birouvov. In veseli so bili, gda so čuli, ka so v njihovem primeri napravili izjemo. Pri svoji odločitvi so upoštevali seznam volivcov, seznam nabornikov in davčnih obveznikov. Je pa zdaj tak, ka je granica pri Hotizi čista pauleg poštuje, stera pela prauti Lendavi, pa tudi vodovarstveni nasipi (töltések) so ostali v sausednom rosagi.

V občini Razkrižje so birouvi nej napravili izjeme (kivétel). Tü je nevolja tá, ka je deset ramov (v sterih živé 35 Slovincov) na rovaškom katastri, bole raztepenih po vesnici. Je tudi tak, ka eni majo ram v Sloveniji, sausedno zidino, štaló, pa na Rovaškom. Predsednik vlade Miro Cerar, steri je po odločitvi evropskih birouvov prišo v Prekmurje in Prlekijo, je pravo, ka Slovenija ne more zdaj več sprejeti zakona, s sterim bi vöminili granico, vüpa pa, ka de se s sausednim rosagom pri tom, kak točno de pri posamezni ramaj šla ta granica, ške dalo kaj zgučati.

Silva Eöry

»... zdaj i vu vöri smrti naše, amen« - se je čulo 24. juniuša na busi, s šterim smo se sombotelski Slovenci pelali na prauško v Slovenijo. Kauli tresti lüdi se je zatok spakivalo na dvodnevno paut, ka aj bi gorpoiskalo edno Martino vo cerkev v svojom matičnom rosagi pa zmejs spoznalo eške kakšo erično kulturno mesto. Sombotelski prauškarge smo se oprvin stavili v goričkoj vesnici Dolenci spoj pri vogrskoj grajnci, bole djenau na ednoj gazdiji z imenom *Mali raj*, gde nas je gorprijo gazda *Štefan Martinec*. Tá je pravo, ka majo na domačiji više 160 mare, med njimi takzvané »alpake« tö. Tau so stvarine iz Južne Merike s plamin Andi ino so kak liki lame. Njina vuna je tenjša od človeči vlas,

Na gazdiji Mali raj v Dolencaj majo zvün koz pa alpake eške birke tö

z nje redijo vankiše pa gvant tö. Tau je spoj dosta vrejdo, drago blago, štero geste v 23 farbaj. Če se ženska alpaka neške lübiti z moškim, ga poplüne z zelenov slinov. Ovak pa so te male stvarine spoj hasnovite za štres: če je človek en malo cajta bauža, méren grata.

Na etoj gazdiji majo v štalaj eške kauli šestdeset koz tö. Držijo je zavolo mlejka, na den je dvakrat dogijo. Nagnauk z ednim mašinom osem koz podogijo, tak končajo z vsemi v ednoj vöri. More pa biti vse čisto, ovak de kozino mlejko vonjalo, včasik po 10-15 minutaj ga trbej laditi.

S kozinoga mlejka redijo na gazdiji večfele sirov (sajtok): s čilinom, tikvinimi goškica mi ali fejfarom. Sombotelski Slovenci smo leko vse tau koštavali, cuj pa si malo gutanje tö namazali. Gda smo slobaud djemali, se nam je na glas poklono somar Mirko, šteri je biu tam te tö, gda stalani oktobra gazdijo gorpoiskala državni predsednika *János Áder* ino *Borut Pahor*. Po kračišom počinki v Murskoj Soboti nas je paut dale pelala v štajersko vesnico *Vransko*. Med potjav smo vidli veuke njive, pune s hmelmom (komló), s šteroga erično slovensko pivo »Laško« redijo. Na mesti male vesnice Vransko je bila inda mlaka, gde so se zberale vrane, gnes pa je poznana po svojom *Muzeji*

najdemo tihinske, depa slovenske motore tö (na priliko iz fabrike TOMOS). Vsikši je nika posabnoga: ovaški so posvejti, fedri ali sici. V muzeji so zbrali dosta registr-

poglednili Marijino cerkev, štera má ejkstra törem. Dale smo se šetali nimo rojstne iže *Rudolfa Maistra*, šteri general je s svojov sodačijov dosejno, ka je Maribor po

Sombotelski Slovenci so Prešernov trg v Ljubljani gorpoiskali na dan

ski tablic, na šteraj se lepau vidi, kak so Slovenci v zgodovini vsikdar pod drugi rosag slišali. V spaudnjom štauki so vöpostavljeni sodački motori, eške eden z železnov gausancov tö. Držina Grom je svoj cejli prauti cajt ponücala za zberanje motorov, rosag je je nikdar nej pomagó.

Naša paut je dale pelala po spoj lejpoj *Tuhinjskoj dolini*. Tü so že inda bile važne poštuje: rimski vitezi so tü stapali iz Emone (Ljubljane) dale v Panonijo, francuski sodacke *Napoleona* so ranč tak tü prejk šli. Gda je prihajala železnica (vasút) z Beča prauti maurdji, so go ranč tak tü prejk vlejkli.

Naš ciu je biu varaš *Kamnik*, šteri je kulturni, turistični pa industrijski center krajine pod plaminami *Kamniške Alpe*. Bili so cajti, gda je tau mesto bilau glavni varaš cejle krajine Kranjske, prejk njega teče voda Kamniška Bistrica. Mi smo se malo špancerali na srejdi varaša pa si od zvüna

prvoj svetovnoj bojni prišo pod jugoslovanski rosag pa tak austro slovenski varaš. Splezditi smo steli na Mali grad, s šteroga se lepau vidijo kauliške plamine, depa so ga ranč obnavlali. Donk smo malo kauli poglednili na bregé pa eške pred veukim viherom prišli nazaj na bus.

Slejdni program za tisti den je biu erični slovenski *Arboretum Volčji potok*, en par kilomejterov od Kamnika. Že v 17. stoletji so pisali o gradi pri velkom gračenki, depa tisti je že te porüšeni biu. Največ domanji pa eksotični drejv ino rauž je v parki posadila *držina Souvan*, na više 12 hektaraj. Té arboretum je najlepši ograkek v cejloj Sloveniji, eričen je po

Neogotska cerkev v Šn velka za

GREJŠNIKE ...»

cejlom svejti po svojom sprto-lejtnom cvejtnom kavalkadi. Pred lüstvom so ga oprli leta 1952, gda ga je prejkvzela Univerza v Ljubljani - v arboretumi se leko včijo študenti tō.

Prva kak smo gorpoiskali té veuki gračenek, smo se pau vōre pelali z malim cugom na gumine potače. Paut nas je pelala po cejlom arboretumi, šteri je rejsan splojveuki. Vidli smo gaušče, tranke, rauže pa eške mlake tō, za najmlajše pa so bili vōpostavljeni veuki dinozavri pa ribe s plastike. Juniuš je biu mejsec trnjovi rauž (vrtnic), zatok so leko najgir lidgé vidli dosta fele takši rauž. Med njimi so tri dobile ime po erični vogrski lidaj.

državnosti

martnom pri Litiji je sploj
a takši kraj

dejo tá lidgé, šteri majo radi sladko pa svoj želaudec. Zlati cajti restavracije na bregej so bili te, gda je glavna poštija prauti Ljubljani pelala prejk té vesnice. Gnes dé avtocesta po drugom pravci, donk pa dosta lidi pride doj s poštije, ka bi koštavalo erične fanke. Mi smo je tō dobili na konci večerdje, gda smo se prejk

okna čüdivali lejpim plaminam pa dolini.

»... bo zadnja ura bila, Marija prid' po nas!« - smo spejvali na busi drugoga zranka. Prejk serpentinov pa krivi poštij smo se pelali do

V Arboretumi Volčji potok se leko trüdni prauškarge pau vōre pelajo z malim cugom

svojoga glavnoga cila Šmartna pri Litiji. Sombotelski prauškarge vsikšo leto gorpoiskemo kakšo Martinovo cerkev v Sloveniji, šteri kauli 80 geste. Do tega mau smo v 16 lejtaj poglednili že kauli petdvajsti. V vesnici blüzi varaša na Savi, Litije, je cerkev sploj veuka, gorprijajo dosta prauškarov. Vsikšoma se vidi, ka má edna tak mala vesnica tak veuko Božo ižo. Nej pa je samo veuka, liki nauva tō. V neogotskom štiluši so go zozidali med 1899 pa 1901, delalo je 45 slovenski zidarov pa 60 domanji lüdi. Za cerkev so ponücali kauli en miljaun cüglav, štere so napravili v ciglarni nej daleč od vesi Šmartno.

Cerkev so posvečali septembra 1901 ljubljanski pušpek Anton Bonaventura Jeglič, prišlo je 35 dühovnikov pa pet gezero vörnükov. Gnes je že kejp ovaški: k vsikšoj svetoj meši v nedelo pride vküper samo 6-700 lüdi, so se nam potaužili domanji plebanoš Janez Kvaternik, šteri so nas Sombotelčare sploj lepau gorprijali. Prauškarge so na cerkveni oltar za dar dali Martinovo svejčo. Pri svetoj meši so gospaud predgali o tem,

kak sveti Martin povezüje lidi s cejle Evrope pa vsikšoma na srcé položili, ka je vōra bogastvo, človek pa more s kem bole dühovno živeti. Štenjé smo goršteli v vogrskoj rejči tō, evangelij pa je gučo od

pripoznavanja Jezuš Kristuša pred drugimi lidami. Na konci svete meše smo vsi vörniki (iz Slovenije pa Vogrske) zaspejvali pesem Češčena si, Marija, gospaud plebanoš pa so nam eške pokazali kip (szobor) svetoga Martina na oltari, šteri je biu zavolo mejseca Srca Jezušovoga skriti za kejpom Odrešitelja.

Če smo eške nej zavolé serpentinov vidli, smo se s svojim busom pá napautili na krive poštije. Grad Bogenšperk je rejsan nej daleč od Šmartna pri Litiji, depa poti so kak v najvišiši plaminaj. Donk smo prišli pred lejpi bejli grad, šteri je daubo ime po prvi gazdaj, držini Wagen (»Wagensberg«). Gnes stogi pri vinešnji dveraj kip kranjskoga polihistra Janeza Vajkarda Valvasora, šteri je v 17. stoletji dvajsti lejt prejk emotau zidino. Gnes držijo v njej lejpa zdavanja pa gostüvanja, muzej pa guči od najbolje eričnoga gospodara. Valvasor je grad sploj gorobnauvo, emo je grafično delavnico pa knjižnico v njem. Gda je vōdau svojo najvejšo delo, »Slavo vojvodine Kranjske« (Krajna Hercegség discsérete), ma je sfalilo penez pa je mogo vse

odati. Na gradi eške itak držijo štiri originalne knige »Slave«, štera je prva monografija o krajini Kranjski, napisana v nemškom geziki. Valvasor se je naraudo v Ljubljani, spravlo pa se je z naturov (oprvin je piso o korinaj pa stvarinaj na Slovenskom), z etnografijov (namalo je gvante slovenski pavrov), z zgodovinov (djenau je dojspiso pripovejst kranjski varašov) pa z malanjom (emo je delavnico za bakrorez - rézmetszet). Biu je član erične engliške »Kraleske družbe« za čednjake.

Po telki informacijaj smo se podali do svojoga slejdnjoga cila: biu je djenau den državnosti Republike Slovenije (az Államiság Napja) pa smo gorpoiskali glavni varaš Ljubljano. Od slovenskoga parlamenta smo se prejk Kongresnoga trga napautili v center, tau je Prešernov trg. Tam smo se za edno dobro vōro laučili eden od drugoga. Ništérni so si küpili sladoled pa malo dojseli pri vodej, drugi so se špancerali po starom tali varaša. Ljubljana se je v lejpom sunci poklonila prauškarom: edni so bili oprvin v »luble-nom mesti«, drugim so farbasta aukna baut majütala kak starim poznancom.

Tak se je končala prauška sombotelski Slovencov v leti 2017. Gor smo poiskali edno nauvo Martinovo cerkev v Sloveniji, kama smo pripelali glas od svojoga patronuša, šteri se je naraudo v našom varaši. Domanje vörnike smo nazaj pozvali na prauško v Somboteu, mi pa smo se bole bogati povrnauili v svojo krajino. Po pauti domau je eške nébo poslalo svoj blagoslov: süji, vrauči dnevoj je bilau z veukim dežom donk za eno malo konec.

(Sombotelski Slovenci se za izkazano finančno pomoč zahvaljujemo Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu.)

-dm-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Lokomotivo na paro odpelajo v Budimpešto

Odpelajo staro lokomotivo iz parka v Répceszentgyörgyi, stera je še na paro delala pa go v Budimpešti na ulici Budafoki postavijo vō. Tauma so vaščani sploj nej radi, zato ka ta lokomotiva št. 375 je že dugo lejt tam stala v parki dvorca. Te cug je nej na glavni liniji vozo, liki med menšimi varaši pa med vasicami. Iz takšni lokomotiv so od leta 1910 do leta 1959 redli več serij. Ta lokomotiva zato stoji v parki dvorca, ka je gnauksvejta tü železničarski vzgojni dom bijo, takšni je v ro-sagi vsevküp samo pet bilau. Tau lokomotivo so leta 1969 tapostavili pa od tistoga mau se je sploj dosta lüstva tam stavilo pa veselilo, da se je v parki šetalo. Gda so vzgojni dom zaprli, potistim je ta zidina kak osnovna šola tadala funkcionirala, dapa nej dugo. Zdaj je te park z dvorcom vret v privatni lasti gé, ka so ga dojküpi-li. Dapa lokomotiva je ostala v lasti ednoga sklada (alapítvány), steroga državne železnice majo prejk. Na lokomotivi se fejt vidi, ka je že stara, zato ka rdjavi pa brdinje raste na njej tam, kama sonce ne dosegne. Nej zaman, ka so domačini nej vcujstanili, ka bi go obnovili, občina pa nej mogla, zato ka je nej ona bila lastnik. Ta lokomotiva se najbola pri slikanji nüca, lastnik do gnesden dovoli tistim, steri se ženijo, ka se pred njauv pa z njauv leko poslikajo. Tau se je od lastnika tō zvedlo, ka rejsan v Budimpešto odpelajo te gőzöš, v XI. okrožje v park za lokomotive. Lastništvo se je že tō tanapravilo, tak ka gda koli leko pridejo po njega pa ga odpelajo, dapa kak do ga tapelali, tau še niške ne vej. Ka je gvüšno, tau je tau, ka se vaščani leko poslovijo od svoje parne lokomotive, zato ka potejn de že v Budimpešti počivo, vüpamo, še dugo dugo lejt, na veselje sakšoma, sto de tam mimo išo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Sloveniji stik z odprtim morjem

Predsednik arbitražnega sodišča Gilbert Guillaume je predstavil sodbo petih arbitrov o meji med Slovenijo in Hrvaško. Po večini so jo zarisali po katastrski meji, Sloveniji dodelili večji del Piranskega zaliva in stik z odprtim morjem. Zadovoljni smo lahko s potekom meje na kopnem kot na morju in gre za zmago mednarodnega prava, ki jo je treba spoštovati, kar pričakujemo tudi od sosednje Hrvaške, je bilo osrednje sporočilo vrha slovenske politike. Predsednik države Borut Pahor je dejal, da se je odločitev za arbitražo izkazala kot najboljša mogoča rešitev in da se bomo v prihodnje z iskreno hvaležnostjo spomnili te zgodovinske odločitve. Da gre za zgodovinski trenutek je po objavi razsodbe ocenil tudi predsednik vlade Miro Cerar.

Državi sta spor pred arbitražo skušali reševati že na več načinov, a neuspešno. Po posredovanju Evropske komisije sta 4. novembra 2009 arbitražni sporazum podpisala tedanji slovenski premier Borut Pahor in njegova hrvaška kolegica Jadranka Kosor. Arbitražno sodišče je svojo odločitev sprva nameravalo objaviti decembra 2015, a se je zapletlo, ko so bili objavljeni prisluhi pogovorov med slovenskim arbitrom Jernejem Sekolcem in tedanjo slovensko agentko Simono Drenik. Hrvaška je ocenila, da je s tem prišlo do nepovratne kontaminacije postopka in napovedala enostranski izstop iz arbitražnega procesa in odstop od arbitražnega sporazuma, zato sodbe ne priznava in je tudi ne namerava spoštovati. Slovenija je temu oporekala in tudi arbitražno sodišče je 30. junija lani odločilo, da je Slovenija sicer kršila arbitražni sporazum, da pa te kršitve niso bile takšne, da bi Hrvaška lahko izstopila iz sporazuma in da sodišče ne bi moglo sprejeti končne razsodbe.

SOMBOTELSKI SLOVENISTI V MARIBORU

Ali veste, kdaj smo mi, študenti slovenisti Univerzitetnega središča Savaria Univerze ELTE, res veseli? Ko nam organizirajo take programe, kot je bila strokovna ekskurzija v našo najlepšo Slovenijo. Proti koncu letošnjega študijskega leta smo s profesorji obiskali drugo največje slovensko mesto Maribor. Organizator izleta je bil lektor slovenskega jezika Jernej Ključevšek, ki se mu še enkrat zahvaljujemo za zanimiv celodnevni program. Namen ekskurzije je bil, da dobimo izkušnje v živem jezikovnem okolju in da se spoznamo s slovensko kulturo v živo ter si ogledamo znamenitosti, o katerih smo že veliko slišali. Program izleta se je začel, ko smo srečali vodiča pri Titovem mostu. Z njim »smo se sprehajali« skozi zgodovino

Stari rotovž v Mariboru

Maribora. Med sprehodom smo poslušali zanimive zgodbe in podatke o znamenitostih, ki smo si jih ogledovali. Med drugim smo zvedeli, da je električna žarnica na Slovenskem prvič zasvetila v Mariboru in da ima svoj spomenik na Grajskem trgu. Vodič nam je razložil tudi to, da v Mariboru ni dobro biti mrtvec, saj ti ne pustijo mirno počivati. Večkrat se je namreč zgodilo, da so pokopališča preselili, npr. s

Slomškovega trga, ali na njegovem mestu zgradili igrišče za otroke, npr. pri Židovskem stolpu. Poslušali smo take

Sombotelski slovenisti pred najstarejšo vinsko trto na svetu

zanimive zgodbe in obiskali znamenitosti mesta, kot npr. stolno cerkev sv. Janeza, ki so jo zgradili v 12. stoletju in v kateri je pokopan Anton Martin Slomšek, duhovnik, škof, pisatelj in pobudnik ustanovitve še danes obstoječe Mohorjeve družbe. Slomškov trg, na katerem se nahaja stolnica, je res raznolik, saj se na njem srečujejo elementi različnih področij, kot so vera, znanost, kultura in pošta. Na istem trgu torej lahko najdemo vse, kar zadovoljuje naše duševne potre-

be: stolno cerkev sv. Janeza, Slovensko narodno gledališče Maribor, Univerzo v Mariboru in Pošto Slovenije. Ta raznolikost nam je res pri srcu! Po ogledu znanih mestnih spomenikov, kot sta stari rotovž in kužno znamenje, smo nadaljevali pot v Židovsko ulico. Na mestu nekdanjega geta stoji danes spomenik, ki ima več majhnih simboličnih delov, ki jih človek sam niti ne opazi, ampak nam je vodnik vse

pokazal. Tak del so na primer luknje na stropu, ki simbolizirajo luknje v plinskih celicah koncentracijskih taborišč. Za

nas je bilo zanimivo, da je po funkciji podobna sombotelski sinagogi, tudi mariborska sinagoga namreč ne deluje kot sakralni objekt, temveč kot muzej. Sombotelska sinagoga je spremenjena v koncertno dvorano. Po tej zanimivi pripovedi se je vodenje nadaljevalo in prišli smo do konca našega zgodovinskega sprehoda, do najstarejše vinske trte na svetu. Vinska trta je preživela že mno-

slovom Časoskop, ki je na umetniški način predstavila raznolik razvoj Maribora od starih časov do danes. Igralci niso uporabljali veliko sredstev, njihova najpomembnejša sredstva so bili zvoki, svetloba in omara, katere predali so prikazovali razna obdobja iz zgodovine mesta Maribor.

Po gledališki predstavi smo pojedli kosilo, zahvaljujoč kateremu smo kot siti in zadovoljni otroci nadaljevali pot v Pokrajinski muzej, ki se nahaja v zgradbi mariborskega gradu. Razstava ima več delov. En del predstavlja zgodovino gradu, drugi pa zgodovino slovenske farmacije, orožja in zbirko slik ter kipov. Nam je bil najbolj všeč del, ki predstavlja staro ljudsko življenje, saj smo si lahko v živo ogledali panjske končnice, o katerih smo že veliko slišali in so naš najljubši element slovenske ljudske kulture.

Z ogledom Pokrajinskega muzeja se je ekskurzija končala in domov smo se vrnili z lepimi spomini. S programom strokovnega izleta smo bili

Trg svobode in frančiškanska bazilika sv. Marije - Matere usmiljenja

go, saj je stara več kot 440 let. Kot zanimivost ali bolj kot dejstvo je vodnik k zgodovini trte tiho dodal, da čeprav je vino iz grozdja te trte zaradi kulturnega pomena zelo drago, njegov okus ni najboljši.

Pri vinski trti smo pomahali v slovo vodniku in odšli pogledat gledališko predstavo Lutkovnega gledališča z na-

zelo zelo zadovoljni in upamo, da se bomo lahko kmalu vrnili v Slovenijo. Še enkrat se želimo zahvaliti lektorju Jerneju Ključevšku za organizacijo in Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik za finančno podporo izleta.

Študenta sombotelske slovenistike: Dóra Korán in Norbert Gerencsér

Tri razstave na Dolenjom Siniki

Na večkom dnevi so leko med dostimi programi lidgé na paudi kulturnoga doma poglednili tri razstave. V dvej

Pauleg vitrina so na ednom stauli vöpostavljena dela Ibo-lye Sass Barabás iz kukarčni lopinj. Tau je, na žalost, že

Götzova razstava

vitrinaj so vöpostavljeni kejpj pa dokumenti o Götzovom marofi. Kurt Götz je 1924-oga leta dojküpo marof, šteri se je tistoga ipa zvau Ovčarski marof (Schaferhof). Z ženov in štirimi mlajšami je prišo sé iz vesi Szada v Županiji Pest. Tau leto pa ma je

tö spominska razstava, ka od februara je več nej med nami. Vekši tau svojoga žitka je živejla na Dolenjom Siniki. Iz Monoštra je večkrat nazaj ojdla. Nej samo na Dolenji Sinik, v druge vesnice tö, pa v Monoštri v Slovenskom domi je tö mejla razstave pa

Konj iz lopinj

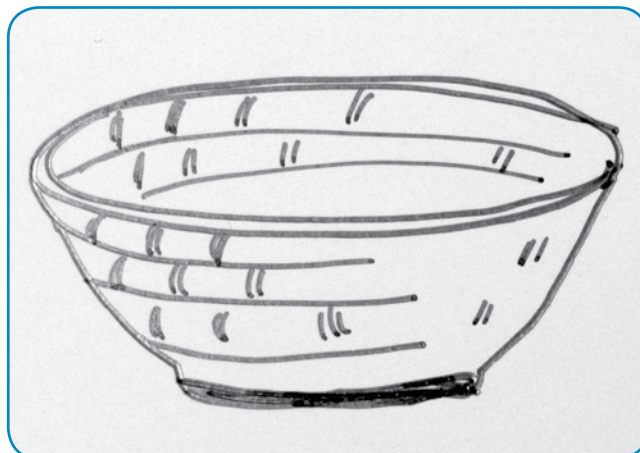
mrau 10 lejt star sin, šteroga so pokopali tü na marofi. 1946-oga leta ma je žena fejest betežna gratala, pa je 52 leti stara mrla. Pokopali so go pri sinej. Gnes se v gaušči, gde je biu marof, vidi samo njija grob in spominska tabla. Od 1. julija pa se leko pogledne več kejpov pa dokumentov o držini pa marofi v vesi, v kulturnom domi. Razstavo so dale postaviti lokalna, nemška in slovenska narodnostna samouprava.

delavnice. Moške, ženske, mlajše, konje - vsefele je znala s kukarčni lopinj narediti. Figure, štere so na razstavi, je darüvala Nemškoj narodnostnoj samoupravi na Dolenjom Siniki. Na veški den je bila pozvana vnükinja Mihály Guttman na Klara Kóvári Fa iz Sombotela. Guttmannova držina je kúpila mlin in žago na Rabi 1911-oga leta. Mihály Guttmann je biu iz vesi Weichselbaum (Badafalva), žena

V künji inda in gnes (27)

Krbüla – pehar – szakajtó

Krbüle so inda nūcali v künji zvekšoga, gda so krü pekli. V krbüle so salvejte dejvali, z melov poturili pa zmejseno testau nutdžali. Tak so se kolači krüja genili prva, kak so je v peči spekli. V

krbülaj so leko meli eške djabka, gra za parberati pa vsefele, ka je süjo bilau. Krbüle so bile spletene iz ržene slame pa vrbovi šib. Gnes, če doma pečemo krü, mamoplastične posauđe, v šteraj se testau brž gene. Djabka in kaj drugo tö v plastični posaudaj držimo.

Marija Kozar

Terezija Büček pa iz Serdice (Seregháza). Gospa Klara je kazala kejpje o mlini, o stari starišaj, tetici in strici, svojoj

Dolenjom Siniki pri žlati. Po drugoj bojni so jim mlin vkraj vzeli. Stara mati je prišla k čeri v Somboteu, gde je

Gospa Klara pripovejda o mlini

materi Hermi Guttmann in se spominjala na mlašeča lejta, gda je večkrat ojdla na

mrla. Pokopana pa je na Dolenjom Siniki pri možej.

Marija Kozar

... DO MADŽARSKE

15 odstotkov madžarskih otrok se rodi v tujini

Po podatkih zelene stranke LMP se je rodilo v prvih štirih mesecih letošnjega leta za 1,4 odstotka manj (29 tisoč) otrok na Madžarskem kot v enakem obdobju lani, medtem ko se je v tujini rodilo za 12 odstotkov več (4875 otrok) madžarskih otrok. Na podlagi podatkov Centralnega statističnega urada se rodi vsak sedmi madžarski otrok v tujini, to pomeni 15 odstotkov madžarskih novorojenčkov.

Po statistikah se je od leta 2010 kakih 81 tisoč madžarskih otrok rodilo v tujih državah, približno toliko se jih rodi v enem letu na Madžarskem. Po mnenju ekspertov je še več otrok, ki se rodijo v tujini, saj ima statistični urad podatke le za tiste otroke, ki so jih starši prijavili na madžarskih konzulatih v tujini in zanje zaprosili madžarski rojstni list ter na podlagi tega madžarsko državljanstvo. Toda mešani pari ponavadi tega ne storijo pa tudi pri madžarskih parih ni nobenih negativnih posledic, če svojega otroka ne prijavijo takoj po rojstvu, ampak šele nekaj let kasneje.

Po predstavnikih zelene stranke tudi to dokazuje, da vladi ni uspelo zaustaviti odhajanja ljudi v tujino, predvsem mladih, ki si tam ustvarijo družine.

24 ur po porodu domov?

Javnost je na sredini junija zvedela za spremembo uredbe, po kateri bi - v kolikor je bila nosečnost brez komplikacij, porod spontan in naraven (med 37. in 41. tednom), novorojenček pa zdrav in težek najmanj 2499 gramov) - lahko mati in otrok 24 ur po porodu zapustila porodnišnico. Načrtovana sprememba je dvignila precej prahu. Pristastasi poroda doma pravijo, da porodnišnice zadržujejo mame in novorojenčke najmanj 72 ur v bolnici le zato, ker bolnice od zdravstvene zavarovalnice le v tem primeru dobijo popolno financiranje. Zdravniki pravijo, da so ženske tudi do zdaj imele pravico prej zapustiti porodnišnico, obenem opozarjajo, da na Madžarskem ni zadosti pediatri in patronažnih sester, ki bi lahko zagotovili varnost in nego novorojenčkov, ki bi po enem dnevu zapustili porodnišnico.

Žmetno zemlau smo meli

Tašoga reda julija, gda je vrauč, se je gnauksvejta najbola delalo s senauv, ka se gnesden že pomalek cejlak tapozabi. Mislim na tau, ka bi se z rokauv delalo, kak na Goričkom pravijo, tak pejški, zato ka zdaj po ograda pa po travnikaj samo traktorje odijo, steri senau nutraspravljajo. S traktorom se pokosi, obrača, vküppograble pa zbalejra. Leko povejmo, ka eden človek sam cejlo delo tanapravi, nej tak kak prvin, gda so od maloga do najstarejšoga vsi s senauv delali. Kak se je tau delalo, od tauga de nam *Marika Konkolič*, po iži Mlinarna gučala, stera zdaj v Varaši žive, dapa ovak je pa iz Andovce.

- *Marika, vi ste doma dosta delali s senauv?*

»Mi smo sploj dosta delai s senauv, zato ka smo štiri krave smo, dva bika, pa te še telice, tak ka sedem, osem mare je vsigdar bilau, ka je polagati trbelo. Velke sonžete smo meli proto Farkašovca, te na mazevci smo tō velki falat meli, kak je Dolejnska paut pa te kaulak rama smo še šest hektarov meli.«

- *Kak velki ste bili, gda so že vas tō »nutrapregli«, ka ste s senauv mogli delati?*

»Vejn tak pet, šest lejt stara sem bejla, gda sem že s senauv delala, te je nej tak bilau kak zdaj, ka mladi dočas spijo, kak štjejo. Zdaj mlajšom nikaney trbej delati, samo se špilajo, mi smo pa samo delali. Oča je vsigdar zaranka rano üšo kosit, gda je brat Pišti vekši bejo, te je on že tō pomagao. Dapa če dosta trbelo kositi, velki falat, te je zato še neakakoga vsigdar s sebov zvau, pa te dva, trdje so kosili.«

- *Kak dugo so kosili tašoga reda?*

»V štrto vōri je že üšo kosit, gda je še hladno bilau, pa te je tak do ausme, do devete kosijo. Gda sem dja že vekša bejla, gda sem že v šaulo odla, te sem dja mogla vsigdar zajtrik nesti v sedmōj vōri. Dočas

ka je oča djo, dočas sem dja z grabli tarazmetala tejste radé, ka je že dolapokau-so. Gda sem s tejm zgotauvila, te potejm sem navile, ka smo je prejšnji den skali, v raztavo mogla razmetati. Potejm, gda so že mati pa baba tō za menov prišle, te smo cejlo, ka je dolapokošeno bilau, gnauk obrnaule, pa ranč tak raztave tō. Te je baba domau üšla, krava spolagala pa je nam, ka smo tam ostali na sonžeti, obed vōprinesla.«

- *Kakšni obed je bejo tašoga reda?*

»Te gda smo s senauv delali, nej bilau časa tjojati, bilau je tak, ka v štōjclini so segnjeno mlejko prinesli pa vcuj krōj,

je delo bilau, dosta brig so na obed nej meli.«

Marika Konkolič iz Varaša

- *Ka ste delali po obedi?*

»Gnauk smo še senau obrnauili pa te je mati domauüšla pa krave pregla, zato ka smo

- *Kak ste naklajali kaule?*

»Dja sem na kauli bejla pa sem klačila, oča so pa goradavali. Vrkar na kauli biti je tō nej léko delo bilau, kaulakvrat si mogo lopau vōnaklasti na tjkilej si pa mogo zavezati, aj dobro stoji pa aj se ne počujnsne. Dapa še etak bilau tak, ka smo spraznili, gda smo domaupelali. Najbola te, gda je šaš bejo, zato ka šaš se čujnska ali pa te, če je sila bejla, ka oblak üšo.«

- *Bilau je tak, ka vam je dež zmočo senau?*

»Bilau, dapa nej dostakrat, zato ka eden drugoma smo na pomauč šli, če je stoj dosta sena emo pa stejska bejla. Zato ka če dež gnauk nutrazreže, te duplansko delo maš, pa tejesto senau, stero se gnauk zmoča, tejesto že nej tašo, kak bi moglo biti.«

- *Vi ste se nej bojali, gda ste navile trausili, ka na kačo staupite?*

»Na tau smo sploj fejt skrb meli pa pazili, nej ka bi na kačo staupili, dapa zato gnauk sem se zbojala. Gnauk, kak so Djüštjini meli vretino, sem ta üšla, ka mo vodau pejla, pa kak sem s pargiškov zagrabila, gnauk sem samo edno kačo zaglednila, stera tak visiko mejla glavau, ka mena nutra v oči

gledala. Vejš, dja sem se tak postrašila, ka sem komaj sapo dobila, brž sem gorskočila pa tak sem odletejla, ka sem ranč znak nej poglednila.«

- *Kak mlajši ste gvüšno mogli obade goniti dola s krave, gda so naklajali, nej?*

»Gda sem še mala bejla pa sem nej ladala delati, te sem dja mogla obade goniti dola s krave. Dali so mi edno tašo velko vejko pa s tistov sem majütala, če je obad na kravo vseu. Bejla edna krava, Piroš se je zvala,

če se je pasla pa obad go štjipno, te je domau odletejla pa nutra stanila v štalō na svojo mesto. Dja sem sploj rada mejla krave, dja sem nej mejla padaša pa padaškinjo, zato ka smo vsigdar samo delali, mena je krava bejla padaškinja. Še tak tō, ka sem je dosta mogla pasti, zaranka trej vōre pa večer ranč tak, dapa trbelo, zato ka telko trave bi nej mogli vküpsprajti, ka bi je leko polago pa na zimau bi tō dojšlo.«

- *Te ste rejsan nej meli dosta časa, če ste na den šest vōr samo krave pasli, s senauv ste delali, pa te med tejm ste še na njivaj tō mogli delati.*

»Jaj, tau ranč ne guči, ka sem mogla okapati, kukrco, krompiče, bagundli najbola lagvo je pa še tau bilau, ka smo žmetno zemlau meli. Nejsmo meli dobro zemlau, zato ka taša ridjava bejla, če je malo dež üšo, te se je vse mazalo, če je sōjo bilau, te pa tašo bilau kak pataun.«

- *Leko ste zato kaj pripauvali?*

»Zato smo pripauvali, zato ka dosta smo gnojili, gnoja bilau zavolē pri telšoj mari. Dapa če bi nej bilau gnoja, te bi tam nikaney zraslo, tau gvüšno. Dja sem sploj dosta mogla delati, gda sem doma bejla, dja sem nikdar nikan nej mogla tejeti, vsigdar je samo delo bilau. Drügi so v nedelo v mozi (kino) šli, mena so tau prajli doma, če večer mlejko taodne-sem, te leko dem, samo te že sto emo volo kama titi, gda sem že trüdna bejla. Dostakrat mlajšom, vnukom tapovejn, kak je bilau, gda sem dja mala bejla, pa ranč mi ne dajo valati, ka je tau istina bila. Še dostakrat si dja zmišlavam na tejm, kak sem dja tau leko vōstrpela. Te smo mi vse z rokauv delali, želi, kosili, okapali, podirali, vse ka je trbelo pa itak smo vse tanaprajli, zdaj že vse fele mašine mamo pa itak ne moramo zgotauviti pa vsigdar samo silo mamo.

Karči Holec

v Andovci so njim po iži Mlinarni pravli

gda smo tau podjeli, te smo gorstanili pa smo tadale delali. Zaranka zato tejesti, steri so kosili, so djajce pa špejk dobili, aj mauč majo. Dostakrat je mati prajla, gda smo obračali, ka te falat ti njam pa dočas ka zgotauviš, dočas dja lisičice nabarem. Paulek je gauštja bejla, brž lisičice nabrala, doma ji je tak mlejčno naprajla, pa te je tau za nami vōprinesla. Bilau je, ka smo djagode djeli, zato ka vse puno bilau še tejestoga reda, tak ka te gda

domau vozili senau. Gda smo edne kaule naklali, te je mati domau pelala pa vōpregla pa z drügimi kaulami je nazaj prišla. Večer, gda smo vse taoprajli doma pa več nej bilau tak vrauč, te smo senau spraznili na pod (podstreše), dapa pred tejm smo že tejesto senau, ka so zaranka pokausi-li, že v navile sklali. Če si etak nazaj brodim, mi smo telko delali, ka tau ranč taprajti ne more, nej kak zdaj, gda že vse traktorje delajo.«

Ovaška paut v socializmu

Pripovejst »drüge Jugoslavi-je« se je venak najbolje obr-
naula leta 1948. Sovjetska
zveza kak voditeljica komu-
ništarskoga sveta je v dosta
rosagaj pomagala komu-
nističnim partijam priti na
oblast (hatalom) - v Jugo-

(»informbirojevce«) so za-
prli v vauzo ali lagere. Naj-
bole erična lagera sta bila
na jadranski otokaj (sziget)
Goli otok ino Sveti Grgur.
Nut so zaprli kauli 16 geze-
ro lüdi, največ pravoslavni
Srbov ino Črnogorcov, tra-

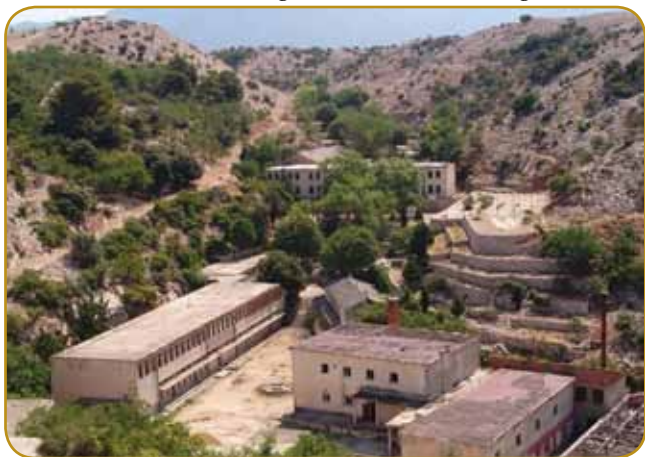
Socialistično zvezo delovno-
ga lüstva (SZDL), v štero so
direktno ali ovak gorvzeli
skoro vsikšoga v rosagi.
Leta 1953 so za predsednika
organizacije vöodebrali Jo-
sipa Broza Tita, šteri je te že
biu generalni sekretar ZKJ,
predsednik rosaga ino pred-
sednik vlade (kormány).

S pomočjauv Zahoda je
Jugoslavija za sebov njala
krizna lejtja. Nej je več kolek-
tivizerala v paverstvi, dopü-
stila je slobaudno odavanje
pauva. Enjala je vödavati
bone ino karte za gesti, nej
je več samo v žmetno indus-
trijo investerala. Življenjski
nivo, standard je višiši grato,
mediji so se oprli, konec je
bilau ostre cenzure. Pred dr-
žavnim svetkom 29. novem-
brom so v Zvezo pionirov
(Úttörőszövetség) gorvzeli
vsikšoga prvošaulca, na
konci osnovne šaule pa so
vsi gratali člani Mladinske
organizacije (Če rejsan je je o
tem niške nej pito).

Od srejde 1950-i lejt se je
začnila Jugoslavija po-
vezüvati z rosagi tretjoga
sveta. Gratala je edna od
voditeljic »gibanja neuvršče-
nih« (el nem kötelezették
mozgalma), prvo srečanje
so tej rosagi držali leta 1961
v Beogradu. Za en malo so
»Jugoslovani« dobili pasoše
pa so - dosta ležej kak lidgé
v drügi socialistični rosagaj
- potüvali po svejti. Grajnca
med Slovenijov ino Italijov
je bila najbolje slobaudna
med Vzhodom in Zahodom.
Itak pa je Jugoslavija ostala
komunistični rosag: oblast
je mejla edna sama partija,
nej je bilau političnoga plu-
ralizma. Sploj dosta lüdi je
mejlo službo, zavolo toga
pa je ekonomija nej naglo
naprej šla. Reforme so do-
stakrat ostale na pau poti,
prihajale so krize. Donk pa
je lüstvo prišlo do informa-
cij, rosag je biu oprejt prau-
ti svejti, kultura je bila bole
farbasta. Za imenüvanje v

državno službo je nej bilau
naprejšpisano članstvo v
Zvezi komunistov, depa če
je ta organizacija lagvo miš-
lenje vödala o človeki, so ga
nej vöodebrali.

pripravlo gospodarske re-
forme v Jugoslaviji, štere
bi baukše bile za moderne
tale rosaga, kak je bila na
priliko Slovenija. Partijski
»liberalci« so meli največ

Na jadranskom »Golom otoki« je biu najbolje strašen lager za protivnike komunistarov

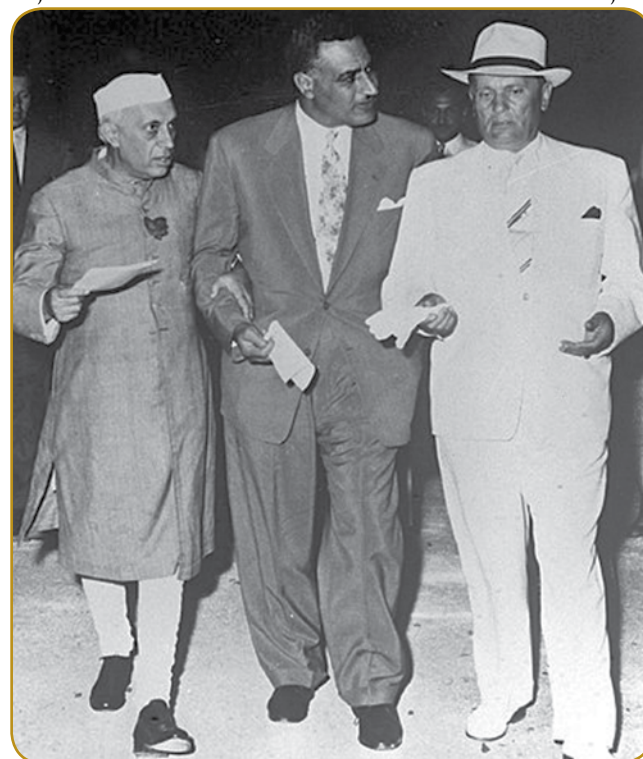
slaviji pa je domanja partija
tau napravila sama. V etom
rosagi je nej bilau sovjetske
sodačije, donk je biu maršal
Tito v začetkaj eden največ-
ši partner Josifa Stalina.
Jugoslovanski predsednik
pa je nej sto biti »sovjetski
satelit«, šteroga bi z Moskve
samo tak vöminili. Njegli
kult - kak voditela največše
partizanske sodačije v Evro-
pi - je biu dosta krepši kak
od drügi komunistarski vo-
ditelov.

V Sovjetskoj zvezi se je prej-
dnjam nej vidla ta ejkstra
paut, zatok so začnili »in-
formbirojevsko« svajüvanje,
ka se prej Tito ne ponaša po
idejaj Marxa, Engelsa, Le-
nina pa Stalina. Komuniš-
tarski rosagi so zmenjšali
diplomatsko pa gospodar-
sko sodelüvanje z Jugoslavi-
jov, domanjo lüstvo pa se je
bojalo, ka vzhodni (keleti)
blok začne nauvo bojno na
Balkani. Zatok je sto Tito
pokazati, ka so eške itak
bolševiki: naglo je naciona-
lizero firme ino kolektivize-
ro paverske gazdije. Donk
so se več nej mogli zglijati.
Jugoslovanske lidi, šteri so
se steli padašivati s Sovjeti

dicionalni padašov Rusov.
Tau je bila - zvün morije po
konci drüge svetovne bojne
- največša hüdobija jugoslo-
vanski komunistarov, svejt
(pa domanjo lüstvo) pa je
za lagere zvödalo samo v
1980-i lejtaj.

Edno leto po političnoj krizi
je Jugoslavija že iskala nau-
ve partnere na tihinskom
- tau sta gratali Merika pa
Zahodna Evropa. Té so gos-
podarski pa sodački poma-
gale Jugoslavijo, ka aj bi
prej gratala pelda za drüge
komunistarske rosage. V
državi pa so mogle priti de-
mokratične reforme, s šteri-
mi aj bi pokazala, ka geste
edna ovaška socialistična
paut.

V znautrašnoj politiki so
nutvpelali »socialistično
samoupravljanje« (szocia-
lista önigazgatás). Oblast
je prejkvzeu delavski klas,
mesto državnih uradnikov so
firme vodili delavski tanači.
Komunistična partija Jugo-
slavije (KPJ) je dobila nauvo
ime Zveza komunistov Jugo-
slavije (ZKJ), ka je ranč tak
kazalo na tau, ka o pitanjaj
v rosagi odlauča več lüdi. Iz
Ljudske fronte so napravili

Na prvom djilejši »neuvrščeni« rosagov v Beogradu - predsednik indijske vlade Nehru, egiptomski predsednik Naser ino Josip Broz Tito

Pri Zvezi komunistov so se
dosta spitavali, kelko libe-
ralizma leko dopistijo, ka aj
ne škaudi partiji. Odperanje
prauti zahodnomi svejti je
v Jugoslavijo pripelalo in-
formacije o demokraciji pa
baukšom žitki - eške v takši
rosagaj, štere je bojna bole
na nikoj djala.

V 1960-i lejtaj so se glav-
ni politiki svajüvaji, kak
tadale. En tau mlade ge-
neracije je sto vekšo mauč
trga (piac) pa pluralizem v
politiki, starejši pa so se dr-
žali stari idej. Té so vsikdar
gučali o oblasti delavskoga
klasa prauti kapitalistično-
mi vöponücanji, nej so pa
steli na pamet vzeti, ka v
ništerni rosagaj (na priliko
v Skandinaviji) so ranč tak
dosegnili socialno stabil-
nost.

V Sloveniji so ideje o pribli-
žavanji zahodnomi svejti
naprej prišle na konci 1950-
i lejt, gda je biu predsednik
vlade Boris Kraigher. Te je

moči v drügoj polovici 1960-
i lejt, gda so med drügimi
steli dosegniti vekši pomen
republik prauti zveznomi
rosagi.

Starejši komunisti so se bo-
jali, ka bi leko popüščanje
pripelalo nazaj k večpartij-
skomi sistemi. Konservativ-
ce sta pelala Tito ino sloven-
ski Edvard Kardelj, šteri je
pripravlo menjšje reforme.
Flajсно sta v penzijo pošila
svoje starejšje politične
kritičare, od politike pa je
moglo slobaud vzeti dosta
mladi političarov tö. »Čisti-
li« so v gospodarstvu tö, po
dobri cajtaj v 1960-i lejtaj
je pá prišla ekonomska sta-
gnacija.

Tak so zgübili mauč liberal-
ci, pa je nej prišlo do veuke
reforme v gospodarstvu pa
politiki. Gda so tau kisnej
znauva probavali, so bili
prejdnji že nauvi lidgé, šteri
so rešenje iskali zvün komu-
ništarske vladavine.

-dm-

Obiskali smo Mosonmagyaróvár

Razred, ki je končal osemletko na gornjeseniški osnovni šoli junija leta 1969, ni bil popolnoma navaden. Polovica učencev je prihajala z Dolnje-ga Senika, v razredu je bilo veliko nadarjenih, zelo pridnih otrok, a hkrati pobalinov. Bila je odlična skupnost in tudi starši so bili partnerji pri vzgojno-izobraževalnem delu.

Lani smo imeli – na spontano pobudo – srečanje bivših sošolcev in s tem »postlali« naša bližajoči se 50. obletnici.

Na srečanju nas je naš bivši učenec Laci Brašič, ki si je ustvaril družino v Óváru, povabil v svoj kraj. Nekateri smo se odzvali povabilu in smo ga letos 24. junija obiskali.

Naša mala ekipa se je navdušeno pripravljala na posebno srečanje. Bilo nas je sedem: Eva Mižer Gyeček, Anna Horvat Kopácsi, Marijana Mukič Bajzek, Rezső Kovács, Károly Kovács, Marijana Mukič Igazi (glavna or-

ganizatorica) in Margit Orbán Tóth (bivša razredničarka).

Laci nas je počakal pri mestnih vratih in nas pogostil z okusnim zajtrkom. Neskončne pogovore in spominjanja na šolska leta smo prekinili, saj nas je čakalo čudovito čolnarjenje. Kakšno uro smo

Nekdanji sošolci in razredničarka v Mosonmagyaróváru; prvi z desne Laci Brašič

preživali na rekah Donava in Lajta. Vožnja je bila zanimiva in prava paša za oči. Pred kosilom smo obiskali tudi sejem v Óváru.

Sledilo je bogato kosilo: krača,

rebra, piščančje meso, in vse to pečeno v domači peči, da so se nam kar cedile sline.

Popoldne smo zapolnili z ogledom mesta, ugotovili smo, da Laci Brašič stanuje v lepem mestu, ki se kar razvija. Vsepovsod se gradijo novi industrijski obrati. Število prebivalcev je v zadnjih 20-ih letih naraslo s 30 na 50 tisoč. Mesto ima zelo ugodno geografsko lego: Bratislava in Dunaj sta zelo blizu, tudi Budimpešta je dosegljiva v kar primernem času.

Ustavili smo se tudi v spomin-skem parku, ki so ga izoblikovali v spomin žrtev rafala pri vojašnici leta 1956, kjer nas je prav stisnilo pri srcih. Po bogatem in zelo lepem programu smo čutili prijetno utrujenost, ko smo se napotili domov.

Neskončno hvaležni smo Laciju in njegovi družini – Hajnalki in Zori – za gostoljubje. Zelo, zelo dobro smo se počutili, sama sem zelo ponosna, da sem smela biti razredničarka takega razreda.

*Tóth Andorné
(Margit Orbán)*

27. Mednarodni arhivski tabor v Farkašovcih in na Boreči

Tabor, ki ga že 27 let skupno organizirajo Pokrajinski arhiv

žarskih gimnazij so slab teden zbirali arhivsko gradivo, ki

Strokovno vodstvo tabora

Maribor in županijska arhiva iz Sombotela in Zalaegersze-ga, je tudi letos z zaključno razstavo potrdil pomembnost tovrstnega sodelovanja. Mladi iz ljubomerske in dveh mad-

so ga predstavili na zaključni razstavi na Boreči.

Izredno bogato in zanimivo gradivo je privabilo številne obiskovalce. Kot zanimivost naj omenimo razstavljen

Biblija iz leta 1848

biblijo iz leta 1848, napisano v prekmur-skem jeziku.

Organizatorji so zaskrbljeni za prihodnost tabora, saj imajo pri izvedbi na madžarski strani velike finančne težave, ki so jih letos rešili s podporo mesta Monošter.

Družinski dan v Sakalovcih

Ob dnevu otrok je – zaradi nestalnega vremena – odpadel družinski dan, ki so ga zaradi

povedala županja Sakalovcev Valerija Rogan. Organizator-ki sta bili občina Sakalovci in

uprava, ki sta družine vabili s pisanim programom ob nogometnem igrišču. Najmanjše so razveselila napihljiva igrala, barvanje obrazov in otroško tetoviranje, ponudili so jim tudi domačo limonado, pripravljeno iz limon, pomaranč in mete. Ker je bilo ta dan vroče, je kar hitro zmanjkalo 20 litrov domačega soka.

Tako hčerke kot mame so se izkazale v tekmovanju »Kdo je spekel najboljšo pecivo?« Najvišje stopničke so zasedle Noémi Illés, ki je spekla tortico z malinami in sladko smetano, Aleksandra Gašpar je pripravila čokoladne mafine z višnjami, mama Ildikó Gašpar

pa višnjeve zavitke.

Družinski dan v Sakalovcih ni pravi brez nogometa. Po-

in neporočene, tudi moški so naganjali žogo v podobni stavi.

Otroci so se veselili barvanih »šmink«

Ženski nogomet sta igrali ekipi poročenih in neporočenih žensk

tega priredili 1. julija, nam je Slovenska narodnostna samo-

merile so se ženske, poročene

LRH

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 14. JULIJA
DO 20. JULIJA**

PETEK, 14.07.2017, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Vikend paket, 10.35 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.05 Moj pogled na znanost, oddaja TV Koper-Capodistria, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Simfonični orkester in zbor Akademije za glasbo, 14.25 Manaslu - pot h gori, pot k prijatelju, dokumentarna oddaja, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.55 Umetni raj, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, poletje 2017, 18.10 Pujša Pepe, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Mi ga pa žlindramo, 10 let - Ansambel Roka Žlindre, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Tri barve - bela, koprodukcijski barvni film, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Info-kanal

PETEK, 14.07.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Slovenski vodni krog: Drava, dokumentarna nanizanka, 9.00 Dobro jutro, poletni izbor, 11.15 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.15 Prislunimo tišini: Preobrazba življenjskega stila; Andrejeva in Valerijina nova podoba, izobraževalna oddaja, 12.55 Bučke, satirično informativna oddaja, 13.35 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.30 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 13. etapa, 17.40 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 18.05 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.55 Otroški program: Op! 20.05 Prodajalec zdravil, italijanski film, 21.50 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 23.00 Polnočni klub: Mi smo Alpe, 0.15 Novi rock, 1.45 Glasbeni spoti, 2.50 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 13. etapa, 4.25 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SOBOTA, 15.07.2017, I. spored TVS

5.45 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.45 Dose: (U) sodna zmota, 11.40 Srečanje vojaških orkestrorov ob stoletnici preboja Soške fronte, reportaža, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.15 Ambienti, 15.05 Sanje o prihodnosti: Dom prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Bernarda Jeklin, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Reka Drava - Darilo narave za vse generacije, dokumentarni film, 17.45 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Petrček, čudežni otrok, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Transcendence, koprodukcijski film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Poletna scena, 22.50 Zgodbe o konjih in ljudeh, islandsko-norveški film, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 1.30 Info-kanal

SOBOTA, 15.07.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 9.40 Na lepše, 10.25 10 domačih, 11.10 Nagelj, japonska nadaljevanka, 12.35 Bleščača, oddaja o modi, 13.25 Presenečenja, 14.30 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 14. etapa, 17.55 Magazin Fifa - Pot v Rusijo, oddaja o nogometu, 18.25 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 19.20 Infodrom, poletje 2017, 19.30 Adrenalinci: Skok z elastiko, dokumentarna serija o mladostnikih, 20.05 Sramota, dokumentarni film, 21.25 Zvezdana: Neustavljiv, 22.05 Vse je mogoče, 23.25 Kingston - 15 let z vami, veliki jubilejni koncert z gosti, 1.30 Glasbeni spoti, 2.35 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 14. etapa, 4.10 Zabavni kanal, 5.50 Glasbeni spoti

NEDELJA, 16.07.2017, I. spored TVS

6.35 Poletna scena, 7.00 Živ zav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Preizkusni nastop, risanka, 10.10 Nabriti detektivi: Preplah v šoli, nemška otroška nanizanka, 10.50 Sledi: Kuhinja - srce doma, dokumentarna oddaja TV Maribor, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Mi ga pa žlindramo, 10 let - Ansambel Roka Žlindre, 15.00 Poljub, Marilyn, ameriški dokumentarni film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 18.40 Dinotačke: Kar je bilo moje, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Modna hiša Velvet (II.): Visoko v zraku, španska nadaljevanka, 21.25 Intervju: Ddr. Verena Perko, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Poletna scena, 23.05 Pozabljeni Slovenci: Savin Sever, dokumentarni film, 23.55 J. S. Bach/E. Elgar: Fantazija in fuga v c-molu, BWV 537, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.25 Info-kanal

me, 1.25 Info-kanal

NEDELJA, 16.07.2017, II. spored TVS

7.00 Glasbena matineja, 9.10 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 10.05 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.35 Reka Drava - Darilo narave za vse generacije, dokumentarni film, 11.00 Nagelj, japonska nadaljevanka, 12.45 Derren Brown: Poskusi: Morilec, 13.45 Avtomobilnost, 14.30 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 15. etapa, 18.15 Kajak-kanu na mirnih vodah - evropsko prvenstvo, 19.10 Mladi slovenski balet: Gusar, pas de deux, 19.20 V objemu klasične glasbe (N. Pačnik, T. Sonc, N. Kamplet, N. Drašček, Simfonični orkester RTVS, 19.35 V objemu popularne glasbe, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Mojstrovine Chauvetove jame, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Inside - Offside: V zaledju predsodkov: Met izza črte, dokumentarna oddaja, 21.20 Pogrešana, francoska nadaljevanka, 22.10 Scott in Bailey (IV.), angleška nadaljevanka, 23.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 15. etapa, 0.30 Glasbeni spoti, 1.30 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 17.07.2017, I. spored TVS

5.30 Poletna scena, Utrip, 6.10 Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.15 10 domačih, 11.50 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Križ in kladivo, dokumentarni film, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.35 Fircologi: O izginuli podmornici, balonih in skorajšnji poroki, mozaična oddaja za otroke, 16.00 Z glasbo in s plesom, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Adrenalinci: Zipline, dokumentarna serija o mladostnikih, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji: Prijazna pomoč uporabnikom, risanka, 18.10 Vila Mila: Nič več palca, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Peš po Himalaji, popotniška oddaja, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Wallander (IV.): Mož v stiski, angleška miniserija, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Info-kanal

PONEDELJEK, 17.07.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Slovenski vodni krog: Tržiška Bistrica, dokumentarna nanizanka, 9.25 Dobro jutro, poletni izbor, 11.40 Sočutje za prihodnost - 150 let Rdečega križa na Slovenskem, dokumentarna oddaja, 12.40 Hoja po vodi, dokumentarni film, 13.50 Dober dan: Kuharski moški (taborniški) dvoboj v znamenju piknika, 14.35 Polnočni klub: Mi smo Alpe, 16.05 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.55 Avtomobilnost, 17.35 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 20.00 Derren Brown: Poskusi: Kviz, 20.55 Kjer bom doma (I.): Vsiljivka, avstralska nadaljevanka, 21.40 Goljufija (I.), danska nadaljevanka, 22.40 Večer z lutkami: Šola za moške, razvedrilna oddaja, 23.25 Glasbeni spoti, 0.30 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

TOREK, 18.07.2017, I. spored TVS

5.30 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.00 Obzorja duha, 11.50 Operne arije: Basbaritonist Juan Vasle (M. Glinka: Ivan Suzanin), 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Čez planke: Kitajska, 14.25 Reka Drava - Darilo narave za vse generacije, dokumentarni film, 15.00 Potepanja - Barangolások: Miskolc és Szentendre/Miskolc in Szentendre, oddaja TV Lendava, 15.40 Otroški program: Op! 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Kulturni vrhovi: Radmirje, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Zoofa, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Poldi: Dan, ko si je ribica zaželela leteti, risanka, 18.10 Niko: Smeti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Durrellovi (I.), angleška nadaljevanka, 20.55 Dragonja - skrivnostna reka, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.4 Poletna scena, 23.10 Pričevalci: Jožko Berce, dokumentarna oddaja, 1.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.10 Info-kanal

TOREK, 18.07.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 Slovenski vodni krog: Radovna, dokumentarna nanizanka, 9.25 Dobro jutro, poletni izbor, 11.35 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.30 Kraji in običaji: Trst - v iskanju nove energije, oddaja TV Koper-Capodistria, 13.15 Dober dan, 14.30 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 16. etapa, 17.40 Pozabljeni Slovenci: Lili Novy, dokumentarna oddaja,

18.10 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 19.00 Otroški program: Op! 20.00 Patentne vojne, nemška dokumentarna oddaja, 20.55 Kjer bom doma (I.): V večem spomin, avstralska nadaljevanka, 21.45 Čas za Manco Košir: Pohota, 22.35 Skrivnosti Brokenwooda (I.): Igra laži, novozelandska miniserija, 0.05 Glasbeni spoti, 1.10 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 16. etapa, 2.25 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SREDA, 19.07.2017, I. spored TVS

5.30 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.40 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.30 Dežela smehljaja: Večer najlepših operetnih in opernih arij, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: Ddr. Verena Perko, 14.20 Kulturni vrhovi: Radmirje, dokumentarna oddaja, 15.00 Pod drobnogledom - Nagyító alatt: Erős vár a mi Istenünk... - a Muravidék első szakkális kiállítás, oddaja TV Lendava, 15.45 Male sive celice: OŠ Milojke Štrukelj, Nova Gorica in OŠ Šmarjeta, kviz, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zapelevanje pogleda: Metka Krašovec in Zdenka Žido, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Smart Futuristic, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Čarli in Lol, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Dovoljena ljubezen (in spolnost), nemško-libanonski film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Pobeg iz Rige, latvijska dokumentarna oddaja, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Info-kanal

SREDA, 19.07.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Slovenski vodni krog: Pivka, dokumentarna nanizanka, 9.00 Dobro jutro, poletni izbor, 11.00 10 domačih, 11.30 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.30 Večer z lutkami: Šola za moške, razvedrilna oddaja, 13.25 Čas za Manco Košir: 7 smrtnih grehov, 14.30 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 17. etapa, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Ana Velika - življenje, posvečeno odru, nemški glasbeni dokumentarni film o Anni Netrebko, 20.55 Kjer bom doma (I.): Zvesta svojemu srcu, avstralska nadaljevanka, 21.40 Skriti obraz Silicijeve doline, francoska dokumentarna oddaja, 22.35 Presenečenja, 2. sezona, 23.25 Glasbeni spoti, 0.30 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 17. etapa, 1.45 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti,

ČETRTEK, 20.07.2017, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Vikend paket, 10.30 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.00 Zapeljevanje pogleda: Metka Krašovec in Zdenka Žido, dokumentarna oddaja, 11.45 Ambienti, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Dragonja - skrivnostna reka, dokumentarni film, 14.25 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Moj gost/Moja gostja - Vendégem: Cár József, oddaja TV Lendava, 15.40 Peš po Himalaji, popotniška oddaja, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Moj pogled na znanost: V vesolje - prof. dr. Tomaž Zwitter, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev: Fernanda Prado Verčič, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Zu: Zu mora k zdravniku, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Gospodična pri šestdesetih, nemški film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Kraj zločina: Umetnost vojne, avstrijska miniserija, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Info-kanal

ČETRTEK, 20.07.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Slovenski vodni krog: Reka Reka, dokumentarna nanizanka, 9.00 Dobro jutro, poletni izbor, 11.15 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.10 Na lepše, 12.50 Dober dan: Moj moški noče odrasti, 13.50 Slovenski magazin, 14.30 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 18. etapa, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 20.00 Gradnja Zvezdnih stez, kanadska dokumentarna oddaja, 20.55 Kjer bom doma (I.): Nov začetek, avstralska nadaljevanka, 21.40 Žena, mož in nepridipravi, angleška nadaljevanka, 22.35 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Jan Plestenjak, 23.35 Bučke, satirično informativna oddaja, 23.55 Imago Slovenije - Podoba Slovenije: Anders Bergcrantz group, 0.40 Glasbeni spoti, 1.45 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 18. etapa, 3.00 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti,

VABILO

NA **OTROŠKO** KULINARIČNO
DELAVNICO!

RAZVOJNA AGENCIJA
SLOVENSKA KRAJINA VAS
PRISRČNO VABI NA KULINARIČNO
DELAVNICO, KI BO
17. JULIJA OD 10. URE NAPREJ NA
SLOVENSKI KMETIJI NA GORNJEM
SENIKU!

**PRIDITE IN PRIPELJITE ŠE MAMICO
ALI BABICO!!**

Rakičan in Murska Sobota

PRISRČEN SPREJEM ROJAKOV

Dobrodošli doma, je najpomembnejše vsakoletno srečanje Slovencev, ki živijo na vseh koncih sveta in v sosednjih državah. Letošnje sta v Rakičanu in v Murski Soboti organizirala Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Mestna občina Murska Sobota. Obisk je bil dober, med nastopajočimi pa tudi Folklorna skupina Zveze Slovencev Sakalovci.

Za uvod je bil v soboški evangeličanski cerkvi dogodek, posvečen 500-letnici reformacije, za tem pa premiera filma O Slovencih v Bethlehemu. Peter Kuhar je v Pokrajinski in študijski knjižnici predstavil življenje in delo arhitekta Jožeta Plečnika. Poleg nastopa kulturnih skupin sodi med vrhunce dogajanja okrogla miza na temo Pomurci v svetu. Množico zbranih sta v dvorcu Rakičan pozdravila gostitelj, župan MO dr. Aleksander Jevšek in minister Gorazd Žmavc, za zaključek pa je bila ekumenska maša, ki sta jo vodila evangeličanski škof Geza Filo in mursko-soboški škof dr. Peter Štumpf. Podrobneje o Dobrodošli doma prihodnji teden.

E. Ružič

Nogometni tabor za otroke v Slovenski vesi

Na koncu junija se je odvijal enotedenski nogometni tabor za otroke v Slovenski vesi, ki se ga je udeležilo 24 otrok. 7-letniki so se spoznavali z nogometom pod vodstvom Róberta Náricze, starejše je strokovno vodil Szabolcs Andrejek. Popoldanske aktivnosti zanje je pripravil Tomaž Časar.

Predsednik NK Slovenska ves Gábor Bartakovics je poudaril, da je klub zagotovil za otroke vse potrebne pogoje in rekvizite. V sezoni 2017/18 bo nogometni klub prijavil tudi najmlajšo ekipo, ki bo tekmovala v prvenstvu U14 Železne županije.

László R. Horváth

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

www.radiomonoster.hu